

Saúde Laboral

Boletín

Nº 07

Nº 07 | OUTUBRO 2013

I CIG | GABINETE TÉCNICO CONFEDERAL DE SAÚDE LABORAL

www.cigsaudelaboral.org

SUMARIO

OPINIÓN

UN NOVO ATRANCO AOS DEREITOS DOS/DAS TRABALLADORES/AS DO SECTOR DA CONSTRUCCIÓN

Gabinete Técnico Confederal de Saúde Laboral

A FONDO

A SILICOSE SEGUE A FACER DESTROZOS NO SECTOR DA ROCHA ORNAMENTAL

Anxo Pérez Carballé

Técnico Superior en Prevención de Riscos Laborais
Secretaría Confederal de Medio Ambiente e Desenvolvemento Sostible - CIG

INFORMACIÓN TÉCNICA

A INCAPACIDADE LABORAL: ORIXES E PRESTACIÓNS

Gabinete Técnico Confederal de Saúde Laboral

SABÍAS QUE...?

AMIANTO:

UNHA ASIGNATURA POR APROBAR

Gabinete Técnico Confederal de Saúde Laboral

XORNADA

SEGURIDADE LABORAL E RISCOS

PSICOSOCIAIS

Gabinete Técnico Confederal de Saúde Laboral

Un novo atranco aos dereitos dos/das traballadores/as do sector da construción

Gabinete Técnico Confederal de Saúde Laboral

Unha vez máis os sindicatos estatais CCOO e a UXT, xunto coa Confederación Nacional da Construción (CNC) amparándose no marco do V Convenio Xeral da Construción, procederon con data de Resolución 13 de maio do 2013 a acordar a súa reforma. Reforma que non é máis que un novo intento de facer da formación obrigatoria para o sector en materia de seguridade e saúde laboral, unha vía de ingresos económicos para a Fundación Laboral da Construción (FLC) e as súas organizacións integrantes.

Para acadar este obxectivo, deseñaron e aprobaron unha serie de modificacións que, ao noso entender, por unha banda vulneran e intentan burlar a sentenza do 27 de outubro do 2010 emitida polo Tribunal Supremo (ver Boletín nº 6 "CIG-Saúde Laboral"), e por outra, conculcan novamente dereitos esenciais dos traballadores/as, á vez que promoven o incumprimento de importantes obrigas das empresas en relación á formación dos seus empregados/as. Á vista do acontecido, todo parece indicar que a importante baixada do volume de actividade formativa da FLC asociada á Tarxeta Profesional da Construción (TPC) -e por tanto dos ingresos económicos que esta viña xerando-, débese en grande medida tanto ás sentenzas dos Tribunais de Xustiza anulando a súa exclusividade, como á baixada sustancial da demanda de formación dos traballadores/as nun sector con pouca actividade produtiva e escasa contratación laboral.

Ante esta situación e unha vez máis na búsqueda de solucións económicas, os actores en cuestión decidiron na práctica instrumentalizar un procedemento de expulsión da inmensa maioría das entidades e organizacións que se tiñan acreditado e homologado perante a FLC para impartir a formación asociada á TPC, ata o límite de vixencia destas homologacións o 30 de setembro do 2013; data a partir de a formación asociada á TPC os servizos de prevención alleos -fundamentalmente no sector da construción que contan con servizos de prevención propios e os servizos de formación estipulados pola FLC. Eso si, estas entidades para manter a súa homologación exclusiva, deberán aboar á FLC unha serie de taxas económicas indirectas e impostos indirectos para as entidades que soliciten por primeira vez a homologación ou aquelas outras que soliciten a renovación da homologación. A maiores de que a partir do 1 de xaneiro do 2014, todas as entidades homologadas deberán satisfacer unha cotización de 100€, á vez que deberán pagar unha cota por cada unha das accións de formación de 6 e 10h: 20€, de 20h: 30€ e superiores a 20h: 50€ por curso. Cuestión que agora de xeito indirecto e menos evidente, acabarán por pagar á FLC os seus cursos se non e/ou necesitan traballar no sector da construción. Así as cousas, a reforma da "Tarxeta Profesional da Construción", no que atinxe á formación vinculada á TPC, amósease como unha vía de ingresos económicos para a FLC, ante a vontade dos sindicatos estatais CCOO e UXT, e da patronal do sector CNC, nun intento por unha banda, de recuperar o máis posible a liña de financiamento vinculada á mesma, e por outra e en base a este imprevisible acordo entre estes sindicatos e a patronal empresarial, tentar manter no posible unha posición de vantaxe e primacía no sector, aínda que sexa outra vez máis -e xa van moitas- a costa dos cartos e dos dereitos dos/das traballadores/as que din defender.

AMIANTO:

UNHA ASIGNATURA POR APROBAR

www.cigsaudelaboral.org

Plataforma web para a información e consulta
en materia de Prevención de Riscos e Saúde Laboral

Amianto: unha asignatura por aprobar

A Confederación Intersindical Galega (CIG), como organización comprometida coas diferentes problemáticas existentes no referente á saúde laboral e o mundo do traballo en xeral, lamentablemente debe –debemos– seguir a denunciar que na actualidade e pese á normativa existente e ao endurecemento dos controis deste mineral, non se está a producir un cambio de tendencia en relación á prevención e á preservación da saúde dos traballadores e traballadoras do noso País. É polo que dende a nosa Central sindical continuamos a denunciar un problema que afectou, afecta e afectará, á vida e á saúde de miles de traballadores e traballadoras que, enganados ou mal informados, estiveron, están e estarán expostos nos seus traballos aos devastadores efectos do amianto.

O problema do amianto ten que ver con todas as áreas xeográficas do planeta e afecta a toda a humanidade no seu conxunto. Estamos ante unha ameaza global que require unha solución global, aínda que esta veña dada pola suma de moitas solucións parciais ou individuais.

Non remataremos de arranxar as cousas cando algúns países seguen a fabricar e comercializar amianto, material que se vai empregar en miles de produtos que invadirán tamén os nosos mercados, as nosas fábricas e os nosos fogares. Precísase pois, cada un desde o seu lugar, conxuntar todas as forzas posibles para acadar a eliminación definitiva deste mineral e dos seus usos. Ese debe ser o obxectivo.

No Estado español hai unha extensa normativa e lexislación que regula as condicións de traballo con risco de amianto. Pero non chega co Boletín Oficial. As normas non se cumpren se non hai un verdadeiro compromiso, e no caso do asbesto, salta á vista que o compromiso é escaso.

Para lograr unha actuación efectiva deberíamos percorrer cando menos tres fases:

a) Asumir a realidade e a dimensión do problema que temos diante. A preocupación e o activismo, tanto institucional como sindical e empresarial, non é uniforme. As asociacións de vítimas, cuxo papel ten sido fundamental para a asunción do problema e o apoio ás persoas afectadas, teñen influencia e actividade desigual. Organismos

como a Inspección de Traballo amosan distintas sensibilidades segundo a provincia da que se trate. Mesmo dende as propias organizacións sindicais, tampouco é homoxénea a súa actuación nos diferentes sectores e territorios. Estamos ante un claro déficit que temos que resolver mediante un grande esforzo divulgativo de portas para dentro. No noso caso, entre os organismos da nosa Central Sindical, entre os delegados e delegadas e co conxunto da afiliación. Mentres non consigamos este primeiro obxectivo, dificilmente poderemos avanzar no complexo camiño da loita contra o amianto.

- b) Comprometer ás diferentes administracións, a fin de lograr un traballo conxunto e continuado no que se impliquen Concellos, Autoridades Laborais, Sanitarias e Medioambientais, Inspección de Traballo e Departamentos Técnicos e Institutos de Seguridade e Saúde Laboral das diferentes CCAA. *La CIG participa como membro da Comisión Técnica que o Instituto galego de Seguridade e Saúde Laboral (ISSGA) ten en marcha para realizar diferentes propostas de carácter técnico para o control e o seguimento do amianto en Galiza.*
- c) Realizar un seguimento constante das actuacións que se planifiquen. No noso caso somos membros da Comisión que realiza o seguimento dos casos detectados na *consulta específica de asbestose* do “Complexo Hospitalario Arquitecto Marcide” de Ferrol, que na actualidade atende a tódolos enfermos da área sanitaria e que está levando a cabo un estudo se mais de 5.000 persoas que puideron estar en contacto có amianto nos sectores de actividade da comarca.

Mais sen lugar a dúbidas, este tipo de actuacións non son suficientes, a maiores de velar polos dereitos das persoas xa afectadas pola enfermidade, temos a obriga de ir mais aló e promover iniciativas para o cumprimento da normativa vixente en relación coa vixilancia da saúde pero tamén có desamiantado, có tratamento dos residuos, có control das obras por empresa rexistradas no RERA, etc.

Cubertas de centos de miles de vivendas e edificios públicos; conducións de auga; illantes térmicos; calefaccións e fornos; instalacións industriais. Son tan variopintas as posibilidades de encontrarnos co amianto, que convén que fagamos unha boa planificación para o camiño da eliminación.

Así que, primeiramente, o que temos que facer é ser coñecedores de onde temos instalacións e materiais que podan conter amianto. Necesitamos inventariar, para, unha vez sabedores de onde está, poder planificar como o eliminamos ou neutralizamos.

Deberá entón procederse a avaliar cada situación para poder adoptar a mellor solución posíbel en cada caso. En función da localización concreta, do estado no que sen encontre o material, da fiabilidade, das características da instalación e do seu entorno, así como da finalidade e dos usos que teña a zona na que está ubicado, poderemos planificar unha intervención correcta, que poderá ser, segundo as circunstancias, de estabilización, confinamento ou desamiantado.

É imprescindible o compromiso das diferentes Administracións, ademais da necesaria concienciación de empresarios, traballadores/as e sociedade en xeral, para acadar un bo nivel e cumprimento da normativa. As leis non se cumpren só por existir e estar publicadas.

Podemos entón marcar unha serie de propostas atendendo a diferentes ámbitos; así, en canto a medidas en materia de prevención:

- A necesidade de aplicar de xeito estrito da lexislación tanto a escala nacional como da Unión Europea.
- A obrigación de colocar unha etiquetaxe distinta a actual, xa que como sabemos o amianto é un material canceríxeno.
- Inventariar as construcións, instalacións e equipos e unidades de traballo que podan conter amianto. Débese comezar polos edificios e instalacións das diferentes Administracións Públicas, para seguir por infraestruturas, centros sociais, industrias e vivendas. Somos conscientes que é un proceso complexo que pode levar moito tempo, pero cun saldo moi positivo.
- Os permisos de demolición e rehabilitación deberán contar, como requisito indispensable para ser concedidos, cunha certificación técnica de que a instalación está libre de amianto. De sospeitarse da existencia deste material, o permiso non se poderá conceder ata que o Plan de Traballo estea aprobado pola Autoridade Laboral.

- A Autoridade Medio Ambiental estará tamén informada das actividades que precisen de Plan de Traballo, a fin de poder facer seguimento real e efectivo da xestión dos residuos.
- Recalcar que A EXPOSICIÓN A AMIANTO NUNCA É SEGURA.
- As policía Locais, Axentes de Protección Medio Ambiental e de Conservación da Natureza, deberán ter formación básica específica sobre os riscos da exposición ao amianto e a facultade de paralizar traballos se observan incumprimentos da normativa.
- Necesítase realizar un amplo e continuado labor divulgativo sobre os riscos da manipulación de materiais que conteñan amianto, sen a adopción das axeitadas medidas de seguridade.
- Merece especial atención o medio rural. Non se pode cargar sobre a cidadanía os gastos íntegros da retirada do amianto. As Administracións deberán establecer mecanismos de asesoramento e plans que incentiven a retirada sen crear un problema engadido.
- Crear unha comisión de seguimento estábel, que revise periodicamente o grao de cumprimento dos acordos adoptados, na que participen:
 - Autoridade Laboral.
 - Inspección de Traballo.
 - Instituto de Seguridade e Saúde (no caso galego, o ISSGA).
 - Autoridade en materia de Medio Ambiente.
 - Autoridade Sanitaria.
 - Nunha primeira fase, sería conveniente a presenza da Fiscalía.
 - Concellos.
 - Organizacións sindicais e empresariais.
 - Asociacións de Vítimas.
 - Outras entidades sociais.

**En relación a este aspecto cabe dicir que a comisión está formada pero ata a actualidade nunca foi convocada para iniciar o seu traballo.*

As nosas reivindicacións en canto os dereitos da saúde dos traballadores e traballadoras pasan por:

- Requirir das Mutuas e dos Servizos de Prevención o cumprimento exhaustivo da normativa, especialmente no que se refire á vixilancia da saúde.
- Os servizos públicos de saúde solicitarán a intervención do Instituto de Seguridade e Saúde Laboral, cando perciban unha posíbel relación entre unha patoloxía pulmonar e a actividade laboral actual ou pasada da persoa afectada.

Para iso é preciso que se facilite unha formación específica na materia e que se establezca por parte da Autoridade Sanitaria un protocolo de actuación e de alarma que axude ao facultativo a detectar posibles relacións entre a actividade laboral e a doenza que a persoa presenta. Este protocolo faise necesario para poder detectar, e derivar a onde proceda, as enfermidades derivadas do traballo. Na actualidade as actuacións neste senso non funcionan de xeito unificado a nivel de tódalas áreas sanitarias pero onde existen consultas, mais que nada por número de casos e por demanda dos propios afectados, o procedemento de actuación é o seguinte:

- Se o traballador/a sospeita que puido estar en contacto con amianto acudirá ao seu médico de atención primaria, no caso de traballadores/as postocupacionais, ou a súa mutua se se trata de traballadores/as en activo.
- O facultativo realizará unha exploración inicial e solicitará unha consulta para neumoloxía especificando no volante que hai sospeita de contacto con amianto.
- Unha vez que esta solicitude, na que se especifica que hai unha sospeita de contacto con amianto, é revisada pola consulta de neumoloxía, se cita ao traballador/a á consulta específica onde se lle realizarán tódalas probas precisas. Por norma xeral ao acudir a esta consulta as probas e a diagnose se realizan no mesmo día,

coñecendo o doente o seu estado de saúde e se ten realmente relación coa exposición ao amianto.

- Promover a existencia de estudos epidemiolóxicos serios daquelas patoloxías que aínda non están demostradas.
- Creación de rexistros nacionais de traballadores expostos o Amianto.
- Desenvolvemento e financiamento dun programa de investigación para o tratamento e os cuidados das persoas que padecen estas enfermidades.
- A creación de fondos ou réximes europeos ou nacionais específicos atendendo o sector específico, financiados polas empresas implicadas e as administracións públicas.
- Establecemento dun centro europeo de investigación que se dedique o estudo epidemiolóxico das enfermidades relacionadas coa exposición o amianto.

Será necesario tamén establecer unha serie de medidas a nivel internacional mediante un convenio da OIT ou outro instrumento similar, así como unha transición axustada a cada país. Destacamos as seguintes medidas:

- A lexislación europea debería prohibir a aquelas empresas establecidas dentro da Unión, a posibilidade de empregar o amianto fóra das nosas fronteiras.
- Debería crear un fondo de indemnizacións internacional.
- Todas as boas prácticas consensuadas pola Unión Europea deberían exportarse a aqueles países que aínda empregan amianto.
- Debería, así mesmo, promoverse unha investigación sobre as actividades actuais e pasadas das multinacionais relacionadas co mineral.
- Por último, a UE deberá facilitar toda a información sobre as mellores prácticas, lexislación eficaz e cuestións médico- técnicas a diferentes organismos, creando redes internacionais de cooperación e solidariedade.

Se somos capaces de consolidar e facer efectivo estas e outras propostas de acción concreta, estaremos avanzando no camiño correcto para gañar esta longa batalla contra o amianto, e contribuíndo, desde o noso entorno máis próximo, a esa importante suma global coa que todos os habitantes do Planeta estamos obrigados a comprometernos.

Edita: Gabinete Técnico Confederal de Saúde Laboral